

Cultura

Rentrée literària en català i en castellà

Pla corregit i un Cercas de barri

Un Sales inèdit, allau d'autores en català i novel·les de Pérez-Reverte i Isabel Allende

XAVI AYÉN/ JOSEP MASSOT
Barcelona

Les editorials comencen el curs com si fossin els darrers resistents d'una ciutat assejada des de fa massa temps. Amb poques reserves, mesurant el que els queda al rebost, mirant de cua d'ull els companys de trinxa i, veient els catàlegs de novetats, arregnant els desitjos de ser intrèpids.

Una de les novetats més cridaneres exemplifica les deficiències del sistema literari català (universitats, crítics, editorials, administracions): l'edició corregida del *Quadern gris* de Pla. Com és possible que l'obra en prosa més valuosa del segle XX hagi trigat tants anys a tenir una edició neta d'errates? El projecte va ser encarregat per l'antiga direcció de Destino a Narcís Garolera, i el filòleg, després de dos anys de feina, la va lliurar el 2007. L'edició establerta per Narcís Garolera és la primera que es fa atenent al manuscrit original, i introdueix vora 5.000 correccions morfològiques, lèxiques, sintàctiques i textuals, i també de contingut. L'edició corregeix les males lectures del manuscrit que es van fer quan es va mecanografiar el text escrit a mà i restaura les correccions lingüístiques fetes a l'època per correctors massa complidors d'una ortodòxia que avui l'Institut d'Estudis Catalans dona per superada. També sortirà a Destino la traducció al castellà que en van fer Dionisio Ridruejo i la seva dona, Glòria de Ros, revisada i corregida per Narcís Garolera mateix, partint del manuscrit original.

El Quadern gris, memòries de joventut que Pla va escriure entre el 1939 i el 1941, va ser publicat per primera vegada el 1966 a les Obres Completes. Quan Jordi Pujol i Cofan, de Palafrugell, li va passar una llista detallada de les errates comeses, Pla va quedar parat. Lluís Bonada en cita algunes: "l'excitació del cos" per "l'excitació del cor"; "tacada d'or" per "tocada d'or"; "vidre fosc" per "vidre fos"; "elements" per "aliments"; "arrossegat" per "assossegat".

Pla, consultant els diccionaris Moll i Coromines, va corregir-les a la segona edició, de 1969, pe-

rò encara n'hi van quedar. Bonada enumera les següents: "vida" ("vila"), "maravilles" ("manilles") o "escriptora romàntica" ("escriptura romàntica"). El cas d'escriure "angles" en comptes d'"àngels" és esfereïdor: "¿Com voleu que pinti angles si no n'he vist mai cap en ma vida?", li fa dir a un personatge. Segons Bonada, a la segona edició van quedar errates com: "cotilla enrevesada" per "enravenada". O "ximploia" (de "ximple") per "xamploia" ("que camina amb les cames tortes i trontollant"). A més de substitucions com "escorcoll" per "registre", o "manera de passar l'estona" per "sistema de passar l'estona"; "treure l'aigua clara" per "treure l'entrellat", "ximenesies" per "escalfaplanxes" o "capvespral" en lloc del planià "capvesprol". Garolera n'esmenta més: "novel·lista" per "ruralista" o "cinema trist" per "cine mut". El més greu és que la tercera edició i cinc més al darrere van sortir publicades amb el text de

JOSEP PLA

La nova edició del 'Quadern gris' esporga cinc mil errors que cuejaven des del 1966

JAVIER CERCAS

Narra les peripècies de tres delinqüents juvenils dels 70 i la seva deriva

1966, sense les 500 correccions que hi havien fet Pla i Pujol!

Joan Sales. Calders... Joan Sales és un dels eixos de la rentrée literària. Club Editor, que des de fa anys està reorganitzant de manera exemplar la bibliografia de Sales, prepara (sense data) la molt esperada biografia de l'autor d'*Incerta Glòria*, escrita per Montserrat Casals, i el febrer del 2013 publicarà la correspondència inèdita *Cartes a la filla*, una mena de diari epistolar a través de les nombroses cartes remeses a la filla, Núria, que vivia a París. Cap a l'estiu del 2013 publicarà la novel·la que Sales va deixar sense corregir, *Olor de guants de pell de Rússia*. A Contravent treu

Joan Sales, la ploma contra el silenci, de Marta Pasqual, i, continuant amb els centenaris, *Febre de retorn*, de Pere Calders, a més de les cartes que Calders va enviar a Rafael Tasis, a cura de Montserrat Bacardí i Francesc Foguet.

Aposta per les dones. Les editorials del Grup 62 aposten sobretot per les escriptores. Empúries treu el debut d'Stefanie Kremser, *Carrer dels oblids*, en què Anna Silber, filla d'una catalana i d'un alemany, descobreix la cara fosca de Barcelona, i *Deix on dir*, les proses poètiques sobre el dolor, la ràbia i la desconfiança de Núria Martínez Vernis. Edicions 62 publica *Pura sang*, d'Ada Castells, amb una història de terror a Menorca. A Proa, Flavia Company publica *Que ningú no et salvi la vida*, on Enzo, malalt de mort, rep l'encàrrec, d'un amic que li va salvar la vida, que mati una dona, *La mala reputació*, de Bel Olid: la violència i el sexe com a motors vitals i dues maneres d'entendre les relacions. A 1984 sortirà *Sens alè*, de Josefa Contijoch. De la darrera fornada d'escriptores, la més representativa és Alba Dedeu, que treu *L'estiu no s'acaba mai*. Nascuda a Granollers el 1984, va sorprendre amb els relats de *Gats al parc*, que van guanyar els premis Rodoreda i Serra d'Or.

Oé en català. Edicions 1984 publica *Una qüestió personal*, el primer Kenzaburo Oé traduït al català, i continua editant les obres de Hans Fallada, mentre Edicions 62 publica en un sol volum *Escenes de la vida a províncies*, la trilogia de Coetzee, (*Infantesa*, *Joventut*, *Temps d'estiu*, revisades recentment per l'autor. També treu *Ara i aquí*, les cartes entre Auster i Coetzee.

Altres. Entre els clàssics, destaca la *Teogonia*, d'Hesíode, editada per Adesiara, amb traducció de Francesc J. Cuartero Iborra, coincidint amb una altra d'RBA. En poesia, Albert Roig tradueix per Labreu els poemes de la poeta turca Bejan Matur, i en poesia popular Joan Margarit publica *Es perd el senyal* (Proa), Jofre Montoto publica *Gihadisme a Catalunya* (Angle) i Empúries resca-

Quatre autors.

Javier Cercas publica *Las leyes de la frontera* (Mondadori, setembre), la vida de tres delinqüents durant els anys de la transició i la seva evolució anys més tard. Les editorials catalanes s'abocuen a editar escriptores, com Alba Dedeu, la més jove, amb *L'estiu no s'acaba mai* (Proa). La sorpresa de la temporada ja estava anunciada des de fa uns mesos: Albert Sánchez Piñol es passa al castellà amb *Victus* (La Campana), una novel·la que narra la batalla de Barcelona del 1714. L'autor confessa que està "disposat a rebre bufetades de tot arreu". De Josep Pla arribarà l'edició corregida del *Quadern gris*, l'obra capital de la prosa de no-ficció catalana del segle XX i que, tanmateix, fins ara no tenia una edició sense errates. Motiu de reflexió per al sistema literari català

ta l'obra de Toni Sala.

Cercas i els quinquis. Hi ha molta expectació per *Las leyes de la frontera* (Mondadori, setembre), la nova novel·la de Javier Cercas (Ibahernando, 1962), centrada en les peripècies de tres delinqüents juvenils dels primers anys de la transició, i la deriva posterior de la seva vida. Si, el 1978, el Zarco, Tere i el Gafitas es passaven el dia donant estrebades, atracant bancs i cases i obrint cotxes, vint anys més tard el Gafitas, convertit en l'advocat més important de la ciutat, haurà de defensar el Zarco, el delinqüent més famós d'Espanya. Tere continua sent el pont entre tots dos.

Sánchez Piñol se'n va a la guerra.

Albert Sánchez Piñol (Barcelona, 1965), l'autor de *La pell freda*, s'ha passat al castellà, per la qual cosa diu que està "disposat a rebre bufetades de tot arreu". A *Victus* (La Campana, octubre) narra la llegendaria batalla de Barcelona del 1714 a través dels ulls del jove estudiant d'arquitectura Martí Zuviria. Novel·la històrica de ritme trepidant, neix d'una investigació històrica a consciència i, entre altres coses, amb secundaris de luxe com el general Villarreal, que va defensar la capital catalana, assejada durant tretze mesos, en una època que cap persecució militar no durava més d'un mes, cosa que va im-

#tuitsdecultura

“Analizar cómo la palabra *rentista* fue desplazada en pocos decenios por la voz *inversor* nos daría múltiples claves” J. Riechmann.

@RafaelReig
Rafael Reig Escriptor

Fotografiar cosas pequeñas educa el ojo hacia adentro tanto como fotografiar paisajes lo educa hacia afuera. El gran todo y el todo chico.

@cuerda1936
José Luis Cuerda Cineasta

A Rajoy, los adjetivos de embustero, pusilánime y poco fiable empiezan a irle como un guante. Seguiremos atentos a la pantalla.

@perezreverte
Arturo Pérez Reverte Escriptor

Tras el éxito de Tadeo Jones, y como participe en su producción, ¿dejará @intereconomia de criticar las subvenciones al cine español?

@jctous
J.C. Tous Fundador de Cameo i Filmin

pressionar, per exemple, Voltaire en persona.

Pérez-Reverte torna al s. XX. El pare del capità Alatrisme publica *El tango de la guardia vieja* (Alfaguara, novembre), una tèrbola història d'amor, traïció i intrigues al llarg de quatre dècades del segle XX. Hi ha tres plans: una aposta entre dos músics que porta a un d'ells a Buenos Aires el 1928; una trama d'espionatge a la Riviera francesa durant la guerra civil espanyola; i una tensa partida d'escacs al Sorrento dels anys 60. Pérez-Reverte (Cartagena, 1951) revela diversos aspectes de la seva obra a noveleenconstruccion.com.

LA SORPRESA

Albert Sánchez Piñol publica en castellà una obra sobre l'Onze de Setembre del 1714

El fenomen María Dueñas. L'autora d'*El tiempo entre costuras* –un milió d'exemplars venuts– torna a la càrrega amb *Misión Olvido* (Temas de Hoy), acabada de publicar, i que els dos primers dies de venda al públic va arribar a la barbaritat de 10.000 exemplars venuts. La nova obra de Dueñas (Puertollano, 1964) és, segons ella l'ha definit, “un homenatge a les segones oportunitats” i està protagonitzada per Blanca Pe-

rea, una professora espanyola que, després de patir una ruptura matrimonial, accepta una feina aparentment avorrida en una universitat de Califòrnia, que desencadenarà una sèrie de fets imprevisibles.

Mites i carretera. Ricardo Menéndez Salmón (Gijón, 1971) ofereix, a *Medusa* (Seix Barral, setembre) una visió d'aquesta figura mitològica, així com del quadre homònim de Caravaggio, a través de la mirada d'un artista que li permet reflexionar sobre “la mirada com a font privilegiada d'accés a la realitat” i el paper de l'activitat artística al món d'avui. Per la seva banda, Andrés Neuman (Buenos Aires,

ESCRITORES

Les editorials catalanes aposten per les dones: Flavia Company, Ada Castells, Alba Dedeu...

1977) publica *Hablar solos* (Alfaguara, octubre), una road movie ben peculiar en què pare i fill emprenen un viatge amb cotxe mentre la mare, abandonada, pren la paraula de manera catàrtica.

Amor i terror. David Monteagudo (Viveiro, 1962) prossegueix la seva carrera literària amb els relats d'*El edificio* (Acantilado, setembre), una construcció on fan

niu la por i l'angoixa, les pulsions autodestructives però també la il·lusió pel joc i aquelles forces interiors que ens engrandeixen. La xilena Isabel Allende, així mateix, publicarà *Amor* (Plaza, novembre), una selecció d'algunes pàgines seves ja escrites sobre l'amor i l'erotisme.

Fuentes i Luis Goytisolo. També tindrem la novel·la pòstuma de Carlos Fuentes, *Federico en su balcón* (Alfaguara, novembre), protagonitzada per Nietzsche. O *El lago en las pupilas* (Siruela), l'última obra de Luis Goytisolo (Barcelona, 1935), que entrecrua quatre línies narratives amb l'eix comú de les localitats de Riofrío i Locarno.●